

Atsakingas verslas vis drąsiau skinasi kelią

Šiuolaikiškai ir pažangiai mąstančios, savo įtaką visuomenei, aplinkai ir valstybei suvokiančios įmonės įrodo, kad ilgalaikė verslo sėkmė priklauso nuo to, kaip įmonei pasiseka suderinti verslo ir visuomenės bei aplinkos interesus.

Junta abipusę naudą

“Kai pasaulyje nebėliks nė vieno medžio, kai paskutinė upė bus užteršta, ir joje neliks nė vienos žuvies, tada žmogus supras, kad pinigai yra nevalgomi”, - sakė nežinomas Amerikos indėnas.

Užkirsti šiai grėsmei kelią siekia ne tik pasaulyje, bet ir Lietuvoje populiarėjantis socialiai atsakingas verslas. Vis daugiau mūsų šalies įmonių savo veikloje ima diegti socialinės atsakomybės principus.

Viena tokių - Alytuje nuo 1996 metų veikianti įmonė “Traidenis”, kuri projektuoja, gamina, montuoja ir prižiūri nuotekų valymo įrenginius, talpyklas.

Įmonė buvo viena pirmųjų Lietuvoje, viešai deklaravusi skaidraus verslo principus ir aplinkosaugos idėjas, kurios tuo metu, prieš daugiau nei 15 metų, mūsų šalyje dar buvo naujovė.

Įmonės misija - rūpintis žmogumi ir švaria aplinka bei kuriant, gaminant ir montuojant nuotekų valymo įrenginius siekti, kad Nemuno upė ir jo baseinas būtų švariausi Lietuvoje.

Generalinis direktorius Sigitas Leonavičius sako, kad dabar jau dažnai skambantys žodžiai “įmonės socialinė atsakomybė” jam visada buvo suprantami ir artimi.

“Įmonės socialinė atsakomybė nėra tik mados reikalas, tai yra svarbi šiuolaikinio verslo dalis. Mes gyvename ir dirbame visuomenėje, todėl mums turi rūpėti jos ateitis, turime jausti atsakomybę ir nebūti egoistai”, - sako S. Leonavičius.

“Traidenis” nesima ekologijai ne draugiškų projektų, nebendradarbiauja su įmonėmis, kurios reikalauja mažinti kainą kokybės sąskaita. Pasak direktoriaus, tokio veiklos principo nauda abipusė - įmonė išsaugo savo gerą vardą, o būsimi įrenginių vartotojai išvengia galimų kokybės problemų.

“Traidenio” kolektyvas jau pajuto socialiai atsakingos veiklos naudą. / UAB “Traidenis” archyvo nuotrauka

Verslininkas pabrėžia, kad socialiai atsakinga įmonė padeda spręsti visuomenės problemas, o kartu įgyja jos pasitikėjimą. Atsakomybę darbuotojams, klientams ir supančiai aplinkai suvokianti įmonė gauna ir sau naudos - gerina santykius su vartotojais, partneriais, užtikrina verslo stabilumą, atranda naujas rinkas ir galimybes jose.

Pažangių technologijų pionierė

“Traidenio” patirtis įrodo, kad socialiai atsakingas verslas yra naudingas visuomenės socialiniam ir ekonominiam vystymuisi - kuriamos darbo vietos, gerinamos darbo sąlygos, diegiamos mokslo bei technologijų inovacijos.

Bendrovė glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos mokslo ir mokyimo įstaigomis. Aplinkos vadybos ir audito instituto, Aleksandro Stulginskio, Vilniaus Gedimino techni-

kos, Kauno technologijos universitetų mokslininkai konsultuoja įmonės darbuotojus, padeda diegti naujas nuotekų valymo technologijas.

Įmonės produkcija gaminama moderniai įrengtuose formavimo, vyniojimo ir surinkimo cechuose, taikant naujausias gamybos technologijas.

“Traidenis” buvo pirmoji Baltijos šalių įmonė, kuri talpyklų korpusus aplinkosauginiams įrenginiams (buitinių, paviršinių nuotekų valymo įrenginiams, naftos gaudyklėms, nuotekų siurbliams ir kt.) pradėjo gaminti pažangių vyniojimo technologijos būdu.

Tai leido įmonei padidinti gamybinius pajėgumus, sumažinti pagrindinių žaliavų sunaudojimą, stikla-plasčio atliekų kiekį, o kartu sumažinti ir taršą aplinkai.

Įmonė pirmoji Lietuvoje nuotekų valymo įrenginių gamybai pradėjo naudoti stiklaplastį. Iš šios šiuolaikiškos medžiagos pagamintos tal-

pyklos yra lengvos, tvirtos, ilgaamžės, atsparios mechaniniam ir cheminiam poveikiui.

Socialiai atsakingo verslo principus veikloje diegianti įmonė “Traidenis” kasmet dalyvauja įvairiose konferencijose, kur pristato naujausias nuotekų valymo įrenginių technologijas, aptaria aktualiausias problemas vandenvals srityje, teikia pasiūlymus, kaip jas išspręsti.

Įmonės socialinį atsakingumą liudija ir faktas, kad ji viena pirmųjų prisijungė prie “Baltosios bangos” akcijos - pasisakė prieš atlyginimus vokeliuose bei kyšininkavimą.

Įsiklauso į darbuotojų nuomonę

Bendrovė rūpinasi ne tik švaria aplinka, bet ir dalyvauja Lietuvos socialinėje, kultūrinėje ir švietėjiškoje veikloje: remia socialines programas, skatina novatoriškas jaunimo bei akademinės visuomenės iniciatyvas.

Gražia tradicija tapo kasmet rengiamos įmonės teritorijos apželdinimo tautos, per kurias kiekvienas darbuotojas gali pasodinti medelį ar kitą augalą. Tai stiprina bendruomeniškumo jausmą, skatina darbuotojų lojalumą. Įmonės vadovų socialiai atsakingas elgesys atsispindi ir santykiuose su darbuotojais.

Biure yra šiuolaikiškos pagal ergonomikos reikalavimus įrengtos darbo vietos, kad darbuotojai jaustųsi saugiai ir patogiai.

Įmonė turi internetinę svetainę, kur darbuotojai gali susipažinti su svarbiausiais dokumentais, sužinoti naujienas, diskutuoti, pateikti pasiūlymus, išsakyti savo nuomonę, į kurią visada atsižvelgiama.

Nuosekli ilgalaikė strategija

Siekiant socialiai atsakingam verslui sudaryti kuo palankesnę aplinką Lietuvoje, sukurta Nacionalinė įmonių socialinės atsakomybės plėtros programa. Įgyvendinti programą padeda ir Jungtinių Tautų vystymo programa (JTVP) Lietuvoje.

Šios organizacijos įgyvendinamas projektas “Vartai: socialinės ir aplinkosauginės verslo inovacijos” siekia skatinti įmonių socialinės atsakomybės plėtrą Lietuvoje.

Projekto vadovė Ieva Labanauskienė sako, kad šalyje daugėja įmonių, savo veikloje diegiančių socialinės atsakomybės principus.

Tai tokios bendrovės kaip “Utenos trikotažas”, pakavimo ir ženklavimo sprendimų bendrovė “PakMarkas”, informacinių technologijų ir paslaugų tiekėjas “ATEA”, tarptautinė lietuviško kapitalo IT ir vadybos konsultacijų įmonė “ERP”, Klaipėdos jūrų krovinių kompanija “Bega”, gamyba iš atsinaujinančių energijos šaltinių užsiimanti bendrovė “Renerga” ir daugelis kitų, kurios yra susibūrusios į Nacionalinį atsakingo verslo įmonių tinklą.

Atsakomybė pasireiškia įvairiais būdais

Pasak I. Labanauskienės, įmonių socialinės atsakomybės (ISA) pavyzdžių yra įvairiose verslo srityse.

Štai kelionių organizatoriai Lietuvoje pradeda populiarinti atsakingo keliavimo koncepciją. Ji paremta tokiomis principais - keliaukite kuo mažiau orą teršiančiu transportu; pirkite vietos gamintojų prekes, paremkite smulkiuosius gamintojus; teikite pirmenybę viešbučiams, pažymėtiems ekologijos ženklu.

Tuo tarpu akcinė bendrovė “Lietuvos geležinkeliai” įkūrė viešąją įstaigą “Geležinkelio veteranai”. Šis profesijos veteranų klubas rūpinasi, kad į pensiją išėję darbuotojai neprarastų ryšio vienas su kitu ir su buvusia darbotviete.

Jiems organizuojami bendri kultūriniai renginiai, teikiama pagalba sprendžiant socialines problemas. Tokiu būdu įmonė demonstruoja savo rūpinimąsi darbuotojais, kelia jų motyvaciją ir darbo efektyvumą.

Uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė “Aviva Lietuva” puoselėja bendradarbiavimo su visuomene tradicijas. Bendrovės darbuotojai su šeimomis dalyvauja talkose Kuršių Nerijoje - sodina pušaites, tvirtina kopas, renka šiukšles.

Taip sutvirtinami darbuotojų santykiai, kuriama komandos dvasia, o indėlis tvarkant aplinką grįžta tvirtu ir patikimo verslo įvaizdžio forma.

ISA nauda - neabejotina

Socialinės atsakomybės principais besivadovaujančių įmonių vadovai pabrėžia, kad ISA ne vienkartinis projektas, o ilgalaikė nuosekli veiklos strategija, atnešanti visokeriopos naudos ir visuomenės ateičiai, ir pačiam verslui.

Dažnai sakoma, kad ne visada įmanoma ISA naudą išmatuoti konkrečiais ekonominiais rodikliais, tačiau verslininkai sutaria, kad ISA padeda kurti įmonės reputaciją, pritraukti ir išlaikyti specialistus, užsitarnauti partnerių ir klientų pasitikėjimą, atveria naujas rinkas ir galimybes.

ISA ekonominę naudą skaičiuojančios įmonės dažniausiai padidėjusiais pelniais įvedus naujus, visuomenės ir aplinkos poreikius atliepiančius produktus ir paslaugas, sumažėjusiomis išlaidomis ir stabilėse verslo aplinkoje.

Užs. V-6037
Parengta bendradarbiaujant su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Pagrindinis projekto “VARTAI: Socialinės ir aplinkosauginės verslo inovacijos” tikslas

plėsti socialinį sąmoningumą versle, sukurti palankią aplinką ISA plėtrai Lietuvoje, skatinti įmones diegti socialinės atsakomybės principus savo veikloje, siekiant konkurencingumo, saugios ir ekologiškai švrios aplinkos, stiprios socialinės sanglaudos, skaidrios ir etiškos verslo praktikos.

ISA - tai įmonių tokia politika ir praktika, kai į savo veiklos vidinius procesus ir išorinius santykius savanoriškai integruojami socialiniai, aplinkosaugos bei skaidraus verslo principai.

Projektą įgyvendina Jungtinių Tautų vystymo programa kartu su Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, profesine sąjunga “Solidarumas” bei Nevyriausybinų organizacijų informacijos ir paramos centru.

Projekto metu numatoma:

- Skatinti ISA plėtrą Lietuvos įmonėse rengiant praktines ISA diegimo verslo sektoriuose gaires, rengiant metodus, leidinius, organizuojant gerosios praktikos sklaidą konferencijų bei praktinių seminarų Lietuvos regionuose metu, mokymus bei akcijas atsakingo vartojimo klausimais, konsultacijas dėl ISA standartų įmonėse diegimo.
- Kurti ISA specialistų bazę Lietuvoje organizuojant tyrėjų ir konsultantų mokymus Lietuvoje ir užsienyje, organizuojant ISA diegimo įmonėse ekonominės naudos ir ilgalaikio poveikio tyrimus.
- Siekti stiprinti NVO sektorių bei didinti jo vaidmenį ISA plėtroje, numatoma inicijuoti ir įgyvendinti bendras NVO ir įmonių iniciatyvas kuriomis būtų diegiami ISA principai įmonėse ir kurios paskatintų ilgalaikį NVO ir verslo bendradarbiavimą įvairiose ISA srityse.

Projekte numatytos kompleksinės veiklos, orientuotos į:

- įmonių ir susijusių grupių (profesinių sąjungų, NVO, mokslininkų) gebėjimų išmąnyti ir diegti ISA principus didinimą;
- atsakingo vartojimo skatinimą;
- valstybės institucijų ir visuomenės geresnio ISA esmės ir vertės suvokimo skatinimą;
- švietimo ir tyrimų apie ISA skatinimą.

Projekto įgyvendinimas padės įmonėms savo veikloje taikyti socialinės ir aplinkosauginės atsakomybės principus, efektyviau spręsti ekonominės krizės metu iškilusius socialinius iššūkius, prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos sąlygų, didinti įmonių patrauklumą darbuotojams, jų pasitenkinimą savo darbu ir aplinka, socialinį saugumą, lojalumą įmonei, sumažinti konfliktų skaičių darbo vietoje, padidinti įdarbintų socialinės rizikos asmenų skaičių, užtikrinti išlaidų taupymą atsižvelgiant į aplinkosaugos reikalavimus ir didinti verslo veiklos skaidrumą.

Projektas įgyvendinamas pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administruojamą priemonę “Įmonių socialinė atsakomybė”. Projektas finansuojamas Europos socialinio fondo (ESF) lėšomis.